

การสื่อสารเชิงธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในช่วง 4,000 ปีที่ผ่านมา

Richard Watson Todd

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในการใช้ภาษาเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจติดตามอ่าน ซึ่งมีจำนวนมากที่สนใจว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อเวลาผ่านไป อย่างเช่นการค้นหาคำตอบว่าการรุกรานประเทศอังกฤษของชาวออร์มัน (Norman Conquest) ทำให้ภาษาอังกฤษเปลี่ยนไปอย่างไร ในส่วนประเด็นที่ว่าประเภทของภาษา (genre) เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างไรเป็นประเด็นสนใจในงานวิจัยจำนวนมาก ๆ จะมีก็แต่ในงานค้นคว้าสรุปงานวิจัยของ Ayers ในรอบ 15 ปี และการค้นคว้าของ Gunnarson ว่าบทความวิจัยเริ่มมีรูปแบบมาตรฐานได้อย่างไรในช่วงปี 1730 ถึงปัจจุบัน การศึกษาในช่วงเวลา 280 ปีของ Gunnarson ดึงดูดใจแต่ก็เน้นแค่การสื่อสารเชิงธุรกิจ ส่วนในงานนี้ได้ค้นคว้าจากช่วงเวลาที่ยาวนานที่สุดที่เป็นไปได้ โดยเปรียบเทียบงานเขียนที่เก่าแก่ที่สุดบางส่วนกับงานเขียนในยุคปัจจุบันในรอบ 4,000 ปี

หลักฐานทางภาษายุคโบราณที่ยังคงหลงเหลืออยู่คือแผ่นศิลาจารึกของชาวซูเมเรียนที่มีอายุราว 2,000 ปีก่อนคริสตศักราช (สามารถดูตัวอย่างได้ที่ <https://www.spurlock.illinois.edu/collections/search-collection/advanced.php?q=cuneiform+tablet>) ที่เกิดจากการใช้แท่งปลายลิ้มสร้างรอยจารึกบนแผ่นดินเหนียว ศิลาจารึกบางชิ้นเกี่ยวข้องกับงานด้านการค้าซึ่งยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การติดตามหนี้ ทำให้เราสามารถเปรียบเทียบตัวอักษรข้อความที่มีจุดประสงค์เดียวกันที่ใช้ห่างกัน 4,000 ปี

การเปรียบเทียบภาษาของการติดตามหนี้บนศิลาจารึกของชาวซูเมเรียนกับจดหมายธุรกิจสมัยใหม่ช่วยให้เราเห็นผลกระทบเชิงเปรียบเทียบของบริษัทและวัตถุประสงค์ในการสื่อสารต่อการใช้ภาษา บริษัทและสื่อของการเขียนของชาวซูเมเรียนโบราณมีความแตกต่างอย่างมากกับโลกปัจจุบันซึ่งเราอาจจะคาดหวังจะพบความแตกต่างของมันอย่างชัดเจน แต่ถ้าวัตถุประสงค์ของการเขียนเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดของการใช้ภาษา เราอาจจะคาดว่าภาษาทั้งสองยุคจะมีความคล้ายคลึงกัน บทความนี้ใช้การวิเคราะห์ตระกูลภาษาและทำเนียบภาษา (genre and register analyses) เพื่อหาระดับความแตกต่างระหว่างศิลาจารึกติดตามหนี้จากชาวซูเมเรียนโบราณกับจดหมายธุรกิจในการติดตามหนี้จากยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ตระกูลภาษา (genre analysis) ด้วยการระบุแบบอุปนัย (inductive identification) ของโครงสร้างอรรถภาคและอนุวัจน์ (moves and steps) ที่ใช้ในจดหมายธุรกิจหนึ่งฉบับจากยุคปัจจุบัน เราพบอรรถภาคสองแบบ คือ 1. ข้อมูลพื้นฐานและสิ่งที่ดำเนินการ และ 2. หลายอนุวัจน์ เช่น การอ้างถึงคำขอให้ชำระเงินก่อนหน้านี้ ธรรมเนียมปฏิบัติของเจ้าหนี้ และการดำเนินการทางกฎหมาย ซึ่งก็ปรากฏในจดหมายยุคปัจจุบันฉบับอื่นและแผ่นจารึกของชาวซูเมเรียนด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างอยู่บ้างในเรื่องลำดับและการใช้ซ้ำในจดหมายจากยุคโบราณ

จากการวิเคราะห์ทำเนียบภาษา (register analyses) ผมใช้โปรแกรม *Nini's Multidimensional Analysis Tagger* ซึ่งจะวิเคราะห์และให้ค่าคะแนนของแต่ละ text ใน 6 มิติของ register variation คะแนนที่วิเคราะห์เกี่ยวกับ 5 มิติค่อนข้างเหมือน ๆ กัน ระหว่าง text ของชาวสุเมเรียนและ text ปัจจุบัน แสดงว่าภาษาที่ใช้ในสองยุคมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าที่มีปฏิสัมพันธ์สูง ขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ใช้ในการตีความและเน้นมุมมองของผู้เขียน

โดยรวมแล้วข้อความในยุคสุเมเรียนและยุคปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกันอย่างน่าประหลาดใจซึ่งกล่าวได้ว่าการสื่อสารเชิงธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยในช่วง 4,000 ปีที่ผ่านมา นั่นหมายความว่าวัตถุประสงค์และกระบวนการที่คาดหวังในการทำธุรกิจมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษามากกว่าความแตกต่างระหว่างบริบทอย่างมาก

บทความนี้อ้างอิงจาก *Watson Todd, R. (2020) How Has Business Communication Changed in the Last 4,000 Years? rEFlections 27(2), 124-139.*